

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Oboer/18/2018
Identifikačné číslo spisu: 7510208961
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7510208961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598 proti povinnej: A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., právne zast.

JUDr. Zsolt Suver, advokát, so sídlom Murgašova 3, Košice, o vymoženie 1 671,97,-eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 17Er/2124/2010, o dovolaní povinnej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 8CoE/199/2015-71 z 31. augusta 2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Oprávnený m á voči povinnej n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie ako súd prvej inštancie uznesením, č. k. 17Er/2124/2010-26 zo 16.10.2014 návrh povinnej na zastavenie exekúcie zamietol. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že 13.05.2010 bol súdnemu exekútorovi doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie proti povinnej na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok Rozhodcovského súdu zriadeného pri Slovenskej hospodárskej komore, s. r. o. v Bratislave, sp. zn. SR 01942/2010 z 09.04.2010. Súd prvej inštancie dňa 04.08.2010 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti 1671,97,-eur s príslušenstvom. Povinná doručila súdu prvej inštancie návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v spotrebiteľskej zmluve, ktorú povinná uzatvorila s oprávneným a ktorá bola podkladom na vydanie exekučného titulu. Zároveň namietala platnosť rozhodcovskej doložky v zmluve obsiahnutej, keďže táto nebola so spotrebiteľom (povinnou) osobitne dojednaná. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatoval, že aj keď v prejednávanej príhode je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, nejde o vzťah spotrebiteľský, pretože úverový vzťah uzatvorila povinná ako podnikateľka. Podstatná je skutočnosť, že povinná uviedla v danom zmluvnom

vzťahu svoje identifikačné číslo podnikateľky. Napriek tomu, že označenie účastníkov zmluvného vzťahu, vrátane ich identifikačného čísla v zmluve, nedáva bez ďalšieho odpoveď na otázku, čo pri vzniku záväzkového vzťahu bolo medzi účastníkmi zrejme, že sa týka ich podnikateľskej činnosti, je pri uzatváraní zmlúv ustálenou praxou, že podnikatelia dajú najavo, že záväzkový vzťah sa týka ich podnikateľskej činnosti práve i tým, že uvedú svoje identifikačné číslo. Súd návrh povinnej na zastavenie exekúcie zamietol, keďže nezistil žiadne okolnosti spôsobujúce zánik vymáhaného nároku, prípadne brániace jeho vymáhateľnosti či spôsobujúce neprípustnosť exekúcie.

2. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala odvolanie povinná. Konajúci súd podľa jej názoru nezohľadnil osobitosť prípadu vzhľadom na vopred pripravený formulárový typ zmluvy, kde popri identifikačných údajoch povinnej ako podnikateľky boli uvedené na prvom mieste jej osobné identifikačné údaje ako fyzickej osoby, t. j. meno a priezvisko, adresa trvalého pobytu, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu. Neprimeranými malými písmenami bolo predtlačené prehlásenie o poskytnutí finančných prostriedkov na podnikanie, ktoré bolo označené len zaškrtnutím políčka znakom „x“ zástupkyňou oprávneného. Z ostatného obsahu zmluvy o úvere nie je možné vyvodiť, že by sa mala týkať podnikateľskej činnosti povinnej. Rozhodcovský rozsudok navyiac nemôže zaväzovať na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo v rozpore s dobrými mravmi. V rozhodcovskom rozsudku priznaný zmenkový úrok vo výške 0,25% denne predstavuje 91,25% ročne, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Povinná ďalej poukázala na argumentáciu obsiahnutú v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18CoE/79/2011 z 26.01.2012, v ktorom bol vyslovený aj záver, že za spotrebiteľa je treba považovať aj podnikateľa, ktorý vstúpil do vzťahu s dodávateľom nie na účel vykonávania podnikateľskej činnosti. Nie je podstatné, že osoba je držiteľom živnostenského oprávnenia, ale rozhodujúci je obsah právneho vzťahu. V uvedenom rozhodnutí bolo aj konštatované, že rozhodcovským rozsudkom priznaný zmenkový úrok predstavuje po prepočte 91,25% ročne, pričom takáto výška zmenkového úroku je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku (tento pojem je možné zahrnúť do širšieho pojmu dobré mravy). Takúto výšku zmenkového úroku je potrebné považovať za absolútne neprimeranú, za hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán. Rozhodcovská doložka bola aj v tejto veci predformulovaná, nebola povinnou osobitne vyjednaná a povinná nemala na výber s ohľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami vo všeobecných zmluvných podmienkach. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil, nevysporiadal sa s námietkou povinnej, že rozhodcovský rozsudok pre rozpor s dobrými mravmi zaväzuje k právom nedovolenému plneniu, a preto je v tejto časti napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Preto odvolaciemu súdu navrhla, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že exekúciu pre jej neprípustnosť zastaví, alebo aby rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením, č. k. 8CoE/199/2015-71 z 31.08.2016 odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Súd prvej inštancie starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane tvrdení účastníkov, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozhodnutia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. Námietky povinnej uplatnené v odvolaní sú obsahovo totožné s jej obranou prezentovanou počas konania pred súdom prvej inštancie a v priebehu odvolacieho konania povinná neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, majúce za následok iné rozhodnutie vo veci. Podľa odvolacieho súdu zo zmluvy o úvere nepochybne vyplýva, že povinná predmetnú zmluvu uzatvorila ako živnostníčka, keďže je v nej uvedené jej obchodné meno, miesto podnikania a IČO. Preto odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie povinná. Odvolací súd podľa názoru dovolateľky vec nesprávne právne posúdil, keď záväzkový vzťah medzi oprávneným a povinnou iba pre uvedenie identifikačných údajov podnikateľa popri osobných údajoch v zmluve o úvere neposúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, pričom táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doteraz riešená. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/105/2011 z 10.10.2012, pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie

označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. S opätovným odkazom (už obsiahnutým v odvolaní povinnej) na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18CoE/79/2011 z 26.10.2012, povinná zdôraznila záver v ňom vyjadrený, že za spotrebiteľa je treba považovať aj podnikateľa, ktorý vstúpil do vzťahu s dodávateľom nie na účel vykonávania podnikateľskej činnosti, pričom nie je podstatné, že osoba je držiteľom živnostenského oprávnenia, ale rozhodujúci je obsah právneho vzťahu.

Na podporenie svojho argumentu o nekalej obchodnej praktike voči spotrebiteľovi, spočívajúcej v presviedčaní alebo navádzaní spotrebiteľa na vyznačenie účelu úveru špecificky na zamestnanie, povolanie alebo podnikanie ako účelu nepravdivého, označila dovolateľka aj rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/84/2011. Obdobné konanie označil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 4Sžo/39/2014

za konanie v rozpore s odbornou starostlivosťou, čím došlo k vyňatiu zmluvného vzťahu spod ochrany noriem spotrebiteľského práva. Odvolací súd podľa názoru dovolateľky nedostatočne skúmal konkrétny súvis jej podnikateľskej činnosti so zmluvou o úvere a svoje rozhodnutie oprel o nesprávny právny záver, že povinná uvedením podnikateľských identifikačných údajov na vopred oprávnenou pripravenej zmluve o úvere formulárového typu vylúčila, že vstupuje do tohto vzťahu ako spotrebiteľ. Zmluva o úvere obsahovala v prvom rade osobné identifikačné údaje povinnej a prehlásenie o účele poskytnutia finančných prostriedkov bolo povinnej predložené drobným, veľmi ťažko čitateľným písmom v neprehľadnej a nezrozumiteľnej štruktúre textu. Celá zmluva o úvere bola pri tom vyplňaná pracovníčkou oprávneného, ktorá aj napriek tomu, že dovolateľka nežiadala o poskytnutie úveru na podnikateľský účel, tento účel označila. Už len samotným spôsobom predkladania úverovej zmluvy a štruktúrou jej textu malo dôjsť k postupu oprávneného v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, čo malo za následok aj obmedzenie schopnosti dovolateľky urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobila. Pracovníčka oprávneného sa dopustila nekalej obchodnej praktiky, keď svojvoľne vyznačila pre povinnú účel úveru na výkon „podnikania“. Keďže z ostatného obsahu zmluvy o úvere nie je možné vyvodiť, že sa týka podnikateľskej činnosti povinnej, záver odvolacieho súdu je zjavne nesprávny. Preto povinná dovolaciemu súdu navrhuje, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že exekúciu pre jej neprípustnosť zastaví.

5. K dovolaniu povinnej doručil svoje vyjadrenie oprávnený. Zdôraznil, že zmluvu o úvere uzatvoril s povinnou ako podnikateľkou a táto zmluva sa má posudzovať podľa noriem obsiahnutých v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obch. zákonník“), preto nie je možné aplikovať právny režim vzťahujúci sa na spotrebiteľa. Zmluva o úvere bola uzatvorená podľa § 269 ods. 2

Obch. zákonníka a nejde o zmluvu uzatvorenú podľa zákona č. 129/2010 Z. z. Povinná podpísala zmluvu dobrovoľne, bez ovplyvňovania, plne oboznámená s výškou poskytnutého úveru a poplatku za jeho poskytnutie. S poukazom na rozhodnutie vo veci Johann Gruber proti Bay Wa AG, ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa. Je preto potrebné chrániť dobrú vieru oprávneného v to, že dlžník neuzatváral zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Dlžník nemienil použiť peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu. Vzájomný právny vzťah účastníkov je preto vzťahom obchodnoprávnym, uplatnenie noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je na mieste. Dovolanie povinnej navyiac obsahuje tie isté skutočnosti, ktoré už boli predmetom konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom.

Účel poskytnutia úveru je určený vždy žiadateľom o úver, nie poskytovateľom. Z toho podľa oprávneného vyplýva záver, že sama povinná označila účel úveru na „podnikanie“ a uvedenú skutočnosť potvrdila aj svojim podpisom. Povinná tak urobila slobodne a bez nátlaku a uvedenou argumentáciou sa len snaží zbaviť zodpovednosti za svoje konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie povinnej je potrebné odmietnuť.

7. Vo vzťahu ku komplexnému riešeniu otázky prípustnosti dovolania v posudzovanej veci považuje dovolací súd za potrebné sa vysporiadať aj s ustanovením

§ 202 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné. Uvedené ustanovenie sa však na dovolanie povinnej nevzťahuje, keď prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku k zmenám účinným od 1. apríla 2017 obsahuje úpravu, podľa ktorej sa exekučné konania začaté pred

1. aprílom 2017 dokončia podľa predpisov, ktoré boli účinné v čase do 31. marca 2017. Exekučné konanie v tu posudzovanej veci bolo začaté dňa 13.05.2010 (dňom, kedy bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie), preto prípustnosť dovolania povinnej na základe ust. § 202 ods. 4 Exekučného poriadku vylúčená nie je.

8. Z obsahu dovolania povinnej akcentujúc špecifikáciu dovolacieho dôvodu vyplýva, aj bez výslovného označenia ustanovenia, od ktorého by bolo možné odvodiť prípustnosť dovolania, že povinná, namietajúc nesprávne právne posúdenie, dôvod prípustnosti dovolania odvodzuje z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., teda rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená nebola. Uvedený záver vyplýva z prvého odseku druhého bodu dovolania, kde dovolateľka po vymedzení právnej otázky uviedla, že takáto právna otázka nebola (podľa jej vedomosti) v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu doposiaľ riešená. Podľa povinnej odvolací súd nesprávne vyriešil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie v danej veci, že zmluva o úvere uzatvorená medzi oprávneným a povinnou bola spotrebiteľskou zmluvou, a to aj napriek uvedeniu identifikačných znakov podnikateľa (živnostníka) spolu s osobnými údajmi povinnej ako fyzickej osoby (meno a priezvisko, rodné číslo, bydlisko, číslo občianskeho preukazu) a označenia účelu úveru na „podnikanie“.

9. V prípade dovolaní uplatnených podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je povinnosťou dovolacieho súdu prihliadať aj na ust. § 422 ods. 1 C. s. p., ktoré limituje prípustnosť dovolania v prípadoch, kedy je predmetom dovolaní napadnutého rozhodnutia výlučne peňažné plnenie v stanovenej výške. Rozdielne je pritom upravený majetkový cenzus prípustnosti dovolaní pre nesprávne právne posúdenie v závislosti od toho, či ide o spor s ochranou slabšej strany. Civilný sporový poriadok pritom pod spory s ochranou slabšej strany (druhá hlava tretej časti C. s. p.) radí spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovnoprávne spory.

10. Podľa § 290 C. s. p. je pod spotrebiteľským sporom potrebné rozumieť spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

11. Preto otázku spotrebiteľského charakteru úverového vzťahu oprávneného a povinnej je potrebné riešiť aj v rámci riešenia otázky prípustnosti dovolania. Problematickým sa tu javí posúdenie a vyváženie na jednej strane predloženia predtlačenej zmluvy formulárového typu oprávneným, ktorá podľa tvrdení povinnej bola vyplňaná zamestnankyňou oprávneného a na strane druhej zváženie obvyklej miery opatrnosti, ktorú bolo možné od povinnej pri uzatváraní zmluvy očakávať.

12. Najvyšší súd vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil právny názor, že pre posúdenie, či povinná je alebo nie je spotrebiteľom a či oprávneným uplatnený nárok je alebo nie je nárokom vyplývajúcim zo spotrebiteľskej zmluvy, nepostačuje, že v úverovej zmluve oprávnený ako veriteľ, ktorý jej text vypracoval, uvedie údaje povinnej zo živnostenského registra (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 3Obdo/14/2017, 3Obdo/37/2017). Ku každému posudzovanému prípadu je však potrebné pristupovať jednotlivo a zvážiť všetky okolnosti komplexne vo vzájomných súvislostiach. V zmluve o úvere uzatvorenej medzi

oprávneným a povinnou boli uvedené údaje povinnej v rozsahu jej mena a priezviska, trvalého bydliska, rodného čísla, čísla občianskeho preukazu, obchodného mena, miesta podnikania, identifikačného čísla organizácie (IČO) a údajov o živnostenskom registri. V uvedenej zmluve o úvere bol zároveň označený účel poskytnutia úveru na „podnikanie“.

13. Najvyšší súd po dôslednom zvážení všetkých skutočností tu posudzovanej veci konštatuje, že povinnej ochranu patriacu spotrebiteľom priznať nemožno. Povinná uzatvorila s oprávneným zmluvu o úvere ako podnikateľka za účelom výkonu svojej podnikateľskej činnosti. O uvedenom svedčí uvedenie údajov zo živnostenského registra, ako aj označenie účelu úveru na „podnikanie“.

14. Nie je logicky obhájitelný záver, že povinná by o uvedení údajov podnikateľa v zmluve o úvere vedomosť nemala, keď v rámci procesu kontrahovania uvedenie týchto údajov muselo byť predmetom vzájomnej dohody. Spolu s uvedením účelu na „podnikanie“ muselo byť povinnej zrejmé, že týmto prejavuje vôľu vstúpiť do záväzkového vzťahu s oprávneným ako podnikateľka v rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti.

Od oprávneného pritom nie je možné rozumne požadovať, aby preukazoval skutočný úmysel využitia úveru povinnej, keď tento bol v zmluve o úvere dostatočne prostredníctvom dvoch kategórií údajov špecifikovaný. Naopak povinná mala v konaní možnosť preukázať, že skutočným účelom poskytnutého úveru nebola jej podnikateľská činnosť a že za týmto účelom zmluvu o úvere ani neuzatvárala. Z priebehu doterajšieho konania však uvedený záver nevyplýva.

15. Z uvedeného dôvodu je potom prípustnosť dovolania povinnej uplatneného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. pre nesprávne právne posúdenie potrebné posudzovať s ohľadom na ust. § 422 ods. 1 písm. a/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Výška minimálnej mzdy zistená v súlade s § 422 ods. 2 C. s. p. bola na rok 2010 nariadením vlády č. 441/2009 Z. z. určená vo výške 307,70,-eur. Desaťnásobkom tejto sumy je suma 3 077,-eur. Napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 1 671,97,-eur (na príslušenstvo sa neprihliada) neprevyšuje uvedený desaťnásobok minimálnej mzdy. Z uvedeného dôvodu nie je dovolanie povinnej prípustné.

16. Vzhľadom na ust. § 422 ods. 1 písm. a/ C. s. p., ktoré vylučuje prípustnosť dovolania povinnej v tu posudzovanej veci, je potrebné dovolanie povinnej podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietnuť ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, pri ktorom nie je prípustné.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania oprávneného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.